

Renata Dulian
Papieska Akademia Teologiczna
Kraków

Gazetki parafialne, czyli o bezpłatnych dodatkach do Tygodnika Rodzin Katolickich „Źródła”

Od pewnego czasu pojawiają się w parafiach gazetki parafialne. Są one ważnym ogniwem w rozwoju i historii dziennikarstwa katolickiego w Polsce. W tym artykule przedstawię gazetki parafialne, które ukazują się jako bezpłatne dodatki do tygodnika rodzin katolickich „Źródła”, którego macierzysta redakcja mieści się w Krakowie. Pierwszą parafią, która podjęła współpracę z tygodnikiem „Źródło” była parafia Św. Barbary w Libiążu oraz parafia Św. Stanisława Kostki z Dębnik w Krakowie, która zaczęła wydawać „Dębnicki Dzwon”¹. Od 15. 04 1994 roku w Krakowie parafia Św. Józefa wydaje „Kamieniołom”, parafia Św. Jana Chrzciciela na Prądniku Czerwonym, „Głos Świętojański” również parafia Matki Bożej Dobrej Rady w Prokocimiu wydaje „Dobrą Radę”, a od 7. 08. 1999 przestała współpracować ze Źródłem. „Wzgórze w Blasku Miłosierdzia” wydaje parafia pod wezwaniem Miłosierdzia Bożego od 15.04.1999. „Nasza Familia” to tygodnik wydawany przez parafię Najświętszej Rodziny w Krakowie-Nowym Biezanowie, również „Apostoł Czyżyński” nie współpracuje ze Źródłem od 1998 roku. „Rodzina Nadziei” to gazetka Parafii Matki Boskiej Ostrobramskiej, „Głos Arki Pana” wydaje Sanktuarium Matki Boskiej Fatimskiej w Krakowie-Bieńczycach, jednak już nie współpracuje od 1999 roku. „Na Skale” wydaje parafia Miłosierdzia Bożego z Osiedla Oficerskiego w Krakowie, parafia Nawiedzenia NMP Bazyliki 00. Karmelitów w Krakowie wydaje od maja 1999 roku tygodnik na „Piasku”. Parafia M.B. Częstochowskiej w Krakowie - Nowej Hucie „Na Szklanych Domach”.

W diecezji krakowskiej w Libiążu wydaje się „Z Życia Parafii Św. Barbary” od 15.04.1994 i do września 1999 współpracowało ze „Źródłem”. „Gminne Nowiny” wydawane w Lipnicy na Orawie wspólnie przez parafię Św. Łukasza i Radę Gminy Lipnica Wielka, od 15.04.94. „Głos Parafii Św. Kazimierza” w Nowym Sączu wydawany od 15.04. 94, od listopada usamodzielniał się, „Wspólnota Przemienienia”- parafii pod wezwaniem Przemienienia Pańskiego“. „Echo pod Giewontem” - parafii Najświętszej Rodziny w Zakopanem „Pokój Wam” - Głos Parafii Katolickich Dekanatu Olkuskiego. Parafia Św. Mikołaja Biskupa w Sidzinie wydaje Sidziniarkę od 6.10.94 roku. Parafia Św. Franciszka z Asyżu w Zabierzowie wydaje „Wspólnotę Zabierzowską”- ostatnio już nie współpracuje ze „Źródłem”. Parafia Św. Trójcy w Iwanowicach wydaje „Arkę Dobrą Nowinę”, pierwszy numer ukazał się 19 grudnia 1995 roku, też już nie współpracuje ze Źródłem. „Głos Miłosierdzia Bożego” wydawany przez parafię Miłosierdzia Bożego w Skawinie, pierwszy numer tego pisma ukazał się 25.12. 94, obecnie już nie współpracują ze „Źródłem”. „W Nowym Kościele” wydaje parafia Najśw. Serca Pana Jezusa w Nowym Targu. Parafia Najświętszego Pana Jezusa w Bukowinie Tatrzkańskiej wydaje tygodnik „Idzie Hyr”. Bazylika Matki Bożej Bolesnej w Limanowej wydaje z „Limanowskiej Wieży” „Sól Ziemi” jest pismem dekanatu wielickiego.

W diecezji bielsko-żywieckiej w Gilowicach wydawana jest „Gilowicka Wspólnota” od 15.04.94. „Nasz Czas” w Łodygowicach w parafii Św. Szymona Judy Tadeusza. „Quo Vadis” jest pismem Katolickiego Stowarzyszenia Młodych w Wieprzy, wydawanym od 15.04.94. W Ustroniu parafia Św. Klemensa wydaje „Po górach, dolinach”. Parafia pod wezwaniem Narodzenia Św. Jana Chrzciciela w Stawianiu wydaje „U Źródła” od 22 maja 1994 roku. Parafia Matki Boskiej Pocieszenia w Bielsku-Białej - Straconce wydaje „Straceńskie Źródło” od 1.12. 1994. „Hermanickie Słowo” - Sanktuarium Matki Bożej w Ustroniu - Hermanicach pierwszy numer wydało 25 grudnia 1994 roku.

„Po Obu Stronach” - to tygodnik parafii św. Jana Chrzciciela w Komorowicach. W Wiśle-Głębcie wydaje się „Drogę Krzyża” biuletyn parafii Znalezienia Krzyża Świętego, pierwszy numer dodatku do „Źródła” ukazał się 3 grudnia 1995 roku, wcześniej był wydawany samodzielnie. „Głos Floriański” - parafii pod wezwaniem Św. Floriana w Żywcu -Zabłociu. „Orędzie Fatimskie U Źródeł Soły” tygodnik parafii Świętego Wawrzyńca D. M. i Świętego Kazimierza Królewicza” wydawany od 24.11.1996 rok. W Bielsku Białej - Aleksandrowicach parafia Św. Maksymiliana Kolbego wydaje tygodnik „U Nas”. Parafia Chrystusa Króla w Żywcu wydaje „Królowanie”.

Z innych diecezji parafia Św. Stanisława B.M. w Siedlcach wydaje w „Starym Kościele”. W „Blasku Przemienienia” wydaje parafia Przemienienia Pańskiego w Cmolasie, od 22.05.1994. W Gorzycach parafia Św. Franciszka Salezego i Św. Andrzeja Boboli wydała 1 numer w maju 1991 „Rodziny Gorczyckiej”. W Zielonej Górze parafia Najświętszego Zbawiciela wydaje „Nasz Kościół”, „Z Niepokalaną” parafia Narodzenia Najśw. Marii Panny w Gorlicach. „Rodzinę Myślenicką” parafia pod wezwaniem NMP w Myślenicach wyd. od 15.04.1994, obecnie już nie współpracuje ze „Źródłem”. „Głos Św. Bartłomieja” wydaje parafia w Dębowcu, od 1997 nie współpracuje ze Źródłem, „Źródło Parafii Brzostek”, „Wiadomości Kościelne z Parafii Najświętszej Marii Panny” w Toruniu, od 1997 nie współpracują ze „Źródłem”. „Bieszczadzki Dzwon” wydaje parafia w Lesku, 1 numer pod szyldem „Źródła” ukazał się od 5.06.1994 roku.

Poza granicami naszego kraju Duszpasterstwo Polonii w Austrii wydało pod szyldem „Źródła” „Naszą Wspólnotę” od 15.04 1994 roku, obecnie jednak od jakiegoś czasu nie przysyła do „Źródła” numerów swego pismka.

Wśród wymienionych gazetek są takie, które się usamodzielniały i przestały wydawać pod auspicjami „Źródła”, albo z innych powodów przestały się ukazywać. Przeważnie opisywane gazetki są tygodnikami, które określają się jako pismo, biuletyn, informator z podtytułem „Bezpłatny Dodatek do Tygodnika Rodzin Katolickich „Źródło”. Większość z nich podaje

parafię, w której dane pisemko wychodzi, datę, numer w danym roku, w nawiasie numer w kolejności od pierwszego numeru. Są to w większości gazetki parafialne, ale też zdarzają się dekanalne np. „Znad Cedronu” - pismo dekanatu Kalwaryjskiego, „Pokój Wam” dekanatu olkuskiego, „Sól Ziemi” - dekanatu wielickiego. Większość z tych gazetek to tygodniki, ale też są miesięczniki np. „Z Niepokalanej” wydawany przez parafię Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Gorlicach. „Kamieniołom” wydał numery swojego pisemka co miesiąc w lipcu i sierpniu 2000, chociaż normalnie jest tygodnikiem.

Jeśli chodzi o nakład i liczbę to podaję informacje, dotyczące niektórych tytułów z 11.02.2001 roku. W tym zestawieniu podaję tytuł gazetki, miejsce wydania, nakład, liczbę stron.

Lp	Tytuł	Miejscowość	Nakład	Il. stron
1.	Dębnicki Dzwon	Dębniki	330	4
2.	Wzgórza w Blasku Miłosierdzia	Wzg.Krzest	270	2
3.	Nasza Familia	Kr-N.Biezanów	180	2
4.	Głos Świętojański	Prądnik Czerwony	270	4
5.	Kamieniołom	Kr. R. Podgórski	270	4
6.	Wspólnota Przemienienia	Paszkówka	170	4
7.	Pokój Wam	Olkusz	220	4
8.	Sidziniarka	Sidzina	220	4
9.	Gminne Nowiny	Lipnica Wielka	270	4
10.	Na Piasku	Kraków	120	4
11.	Na Szklanym Domach	.Kr. N. Huta	340	6
12.	Z Limanowskiej Wieży	Limanowa	330	4
13.	Rodzina Nadziei	Kr. Wieczysta	170	4
14.	Sól Ziemi	Wieliczka	270	4
15.	Na Skale	Kr. Os. Oficerskie	140	4

Jak widać większość z obecnie wydawanych gazetek ma 4 strony, nieliczne więcej 6 lub mniej 2 strony. Najmniejszy nakład 140 egz. ma „Na Skale” - Kraków Osiedle Oficerskie,

a największy 340 egz. gazetka „Na Szklanych Domach” - Kraków -Nowa Huta.

Tematyka tego typu gazetek obejmują informacje z życia parafii, informacje o katechezach, rekolekcjach, prezentację błogosławionych, świętych, sług bożych, ważnych osobowości w dziejach Kościoła, miejsc świętych, dział poezji religijnej, ogłoszenia duszpasterskie, informacje o nowo ochrzczonych, zawierających sakrament małżeństwa, informacje o zmarłych parafianach, intencje mszy, ogłoszenia parafialne, recenzje książek, wydarzeń kulturalnych, refleksje na temat ważnych wydarzeń w życiu Kościoła, świadectwa doświadczonych łask, krytykę postaw i działań społeczeństwa niezgodnych z zasadami chrześcijańskimi, interpretacje Pisma Świętego np. Ewangelii, tekst Ewangelii na daną niedzielę, sentencje osób świętych np. „Kamieniołom” ma stałą rubrykę *Skarbczyk Świętej Faustyny* oparty na jej dzienniczku. Oto przykład poezji religijnej zamieszczonej na łamach tego typu gazetek :

Dzięki Ci za Twe wszystkie dary,
Którymi tak hojnie mnie obdarzasz.
I choć człowiekiem małej jestem wiary.
To ty Boże tym się wcale nie zrażasz

Ciągle zabiegasz o mą grzeszną duszę
Chcesz aby zawsze była doskonała
Nawet ostatnio przyznać Tobie muszę,
Że moja poprawa znów się udała. [...]

Ryszard Wiszniewski
„Głos Świętojański” 2001, nr 6 (383).

Twoja Droga

I ty który podążasz z żalem
 Drogą smutnych alejek krzyży
 Kiedyś też pójdziesz tą drogą

Jeśli łzę uroniłeś gorącą
 gdy cmentarze zapłoną tęczą
 Łuną pełną marzeń i wspomnień
 Niech serce zmyje ci ból
 Deszcz ślady po łzach
 Zapal świecę żalu lub lampkę pokoju

Myśli twoje mokną jak drzewa w ulewie
 W falach radosnych ku Bogu
 Jak na dnie wzruszeń morza
 Sercem i duszą jesteś daleko
 Razem ze swymi bliskimi
 Których powołano i odejść musieli
 Jak cicha noc w kościele na pasterce

Na chwałę boską
 Daleko hen w niebiosach otchłani
 Na koniec dachu świata

Protazy Cebo

„Pokój Wam”, 2001 nr 6 (334)

Tytuły tych gazetek są związane z miejscami, w których wychodzą np.:

- od nazw miejscowości „Straceńskie Źródło” od Bielska-Białej - Straconce;
- „Hermańskie Słowo” - od miejscowości -Ustron Hermanice, „Gilowicka Wspólnota” - od Gilowic, „Wspólnota Zabierzowska” - od Zabierzowa, „Sidziniarka” od Sidziny,

- „Z Limanowskiej Wieży” - od Limanowej, „Rodzina Gorzycka” - od Gorzyc;
- od nazw dzielnic „Dębnicki Dzwon” - od Dębnik, „Apostoł Czyżyński” od Czyżyn;
 - od nazw osiedli „Szkłane Domy”, w tym wypadku również odniesienia literackie do *Przedwiośnia* Stefana Żeromskiego;
 - charakterystycznych miejsc np „Kamieniołom” od znajdującego się Kamieniołomu w Krakowie –Podgórze;
 - od nazw rzek np. „U Źródeł Soły” - od rzeki Soły;
 - od nazw pasm gór i szczytów gór „Echa spod Giewontu” od nazwy szczytu Giewont, „Bieszczadzki Dzwon” - parafia z Leska w Bieszczadach, „Idzie Hyr”-od nazwy szczytu Hyr;
 - od nazw bogactw mineralnych „Sól Ziemi” - od soli w Wieliczce;
 - odniesienia do macierzystej redakcji „Źródła” np.; „U Źródła”, „Źródło Parafii Brzostek”,
 - „Straceńskie Źródło” - w tym wypadku mamy do czynienia ze zdrobnieniem (deminutivum) od “Źródła.”

Pojawiają się słowa (leksemy) związane ze wspólnotą, rodziną parafii stąd pojawienie się w tytułach słów (leksemów) *rodzina, familia, wspólnota* np. ”Nasza Familia”, „Rodzina Nadziei”,” Wspólnota Zabierzowska”, „Nasza Wspólnota”, „Wspólnota Przemienienia”, „Rodzina Gorzycka”. Jedność i wspólnotę wyraża również zaimek dzierżawczy *nasz* i *nasza* np. „Nasza Familia”, „Nasz Kościół”. Również słowo (leksem) *Kościół* rozumiane jako wspólnota wierzących.

W tytułach pojawiają się słowa pieśni religijnych np : „Po górach dolinach, dolinach”.

Odniesienia biblijne, wyrażające się w użyciu leksemów i wyrażań : *arka*², *apostół*³, *nowina*⁴, *miłosierdzie*⁵, *droga*,⁶ *Krzyż*⁷, *blask*⁸, *przemienienie*⁹, *głos*¹⁰ *nadzieja*,¹¹ *skała* ¹² np. „Arka”, „Dobra Nowina”, „Apostoł Czyżyński”, „Na Skale”, „Dobra Nowina”, „Rodzina Nadziei”, „Wspólnota Przemienienia”, „W Blasku Przemienienia”, „Nasz Głos”, „Głos Floriański”, „Głos Świętojański”, „Głos Parafii Św. Kazimierza w Nowym Sączu”, „Głos Miłosierdzia”, „Głos Arki Pana”.

Spotykamy w tytułach gazetek również leksykę związaną z Maryją Matką Jezusa np. „Królowanie”, „Orędzie Fatimskie”, „Z Niepokalanej”.

Warto podkreślić, że osoby, które redagują te gazetki robią to społecznie, z wielkim zaangażowaniem i oddaniem. Wypada mi złożyć podziękowanie pani mgr Ewie Skwarczyńskiej, która zajmuje się gazetkami parafialnymi w redakcji „Źródła” i która udzieliła mi potrzebnych informacji do tego artykułu.

Myślę, że gazetki parafialne są swoistym fenomenem naszych czasów, a ich dynamiczny rozwój znacznie przyczynia się do kształtowania gustów czytelników poważnych czasopism religijnych. Są one odzwierciedleniem życia poszczególnych parafii, rejestrują ważne wydarzenia tam się dziejące, pokazują stan ducha parafian i życie danej parafii. Są żywą kroniką naszych czasów. Ten artykuł zasygnalizował problem i temat gazetek parafialnych. Jest to zagadnienie, które wymaga szczegółowego opisu i analizy poszczególnych gazetek jak i całego szerszego problemu.

W tym artykule nie podaję pełnej listy tytułów gazetek, które przestały współpracować ze „Źródłem” według stanu z 1999 roku, jednak takimi danymi dysponuję na postawie informacji podanych mi z redakcji „Źródła”.

¹ Skwarczyńska E.: *Śladami gazetek parafialnych*. „Źródło” 1995 nr 2 s. 10.

² Por. Flis J.: *Konkordancja do Biblii Tysiąclecia*. Warszawa: Fundacja Misji Świeckich cop, 1991, s. 7-8.

³ Tamże. s. 4-5.

⁴ Tamże, s. 731-732.

⁵ Tamże, s. 592-593.

⁶ Tamże, s. 252-257.

⁷ Tamże, s. 490-491.

⁸ Tamże, s. 32-33.

⁹ Występuje czasownik *przemieniać się* por. *Konkordancja do...*, s. 1121.

¹⁰ Tamże, s. 333-336.

¹¹ Tamże, s. 648-649.

¹² Tamże, s. 1286- 1287.